

О. М. Біломістний,
*Харківський інститут банківської справи
Університету банківської справи НБУ*

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ

В умовах поглиблення ринкової трансформації економіки України, перебудови малого бізнесу особливого значення набуває подальший розвиток та удосконалення кредитування суб'єктів малого бізнесу. Сьогодні в умовах обмеженості бюджетного фінансування, орієнтованості небанківських фінансових установ, зокрема кредитних спілок, переважно на споживче кредитування, інституціональну недорозвиненість відповідної інфраструктури, кредити комерційних банків є фактично єдиним джерелом поповнення фінансових ресурсів для суб'єктів малого бізнесу.

Забезпечення високих темпів розвитку банківського сектору можливе лише за умови ефективної системи управління кредитними ресурсами, тобто формування такого механізму, який би оптимізував фінансовий ефект від розміщення кредитних ресурсів. Сучасний розвиток банківського кредитування малого бізнесу характеризується дією механізму, подальше функціонування якого вказує на його тимчасову ефективність і недостатність, особливо в умовах євроінтеграційних процесів.

Але в сучасних умовах господарювання основна частка суб'єктів малого бізнесу, що функціонують в Україні, стикаються з перешкодами при кредитуванні свого бізнесу, які можна поділити на дві групи: фінансові (зниження споживчого попиту, існуюча система оподаткування малих підприємств, відсутність стимулювання підприємницької діяльності, недосконалий механізм кредитування) і нефінансові (стихийний ринок, який орієнтований на сферу обігу, складна процедура створення малого підприємства, слабе кадрове забезпечення).

З метою збільшення обсягів кредитування малого бізнесу та вдосконалення механізму банківського кредитування малого бізнесу механізм кредитування розподіляють на три групи елементів: фундаментальні елементи (принципи кредитування, суб'єкт, об'єкт, кредитна політика та кредитне планування), економіко-технологічні (види кредитів, методи кредитування, ліміти кредитування та кредитна документація) та організаційні (управління кредитом, кредитними ризиками, кредитним портфелем та безпосередньо процес кредитування). Завдяки такому розподілу механізму кредитування малого бізнесу досягається максимальний вплив на кожний конкретний елемент при здійсненні кредитування.

Беручи до уваги той факт, що економічна основа кредитування впливає на систему кредитування (безпосередньо на механізм кредитування), яка обумовлює його особливості, економічну основу кредитування необхідно включати до механізму кредитування малого бізнесу. Але, у свою чергу,

економічна основа має вплив не на всі елементи механізму кредитування малого бізнесу.

Розвиток та вдосконалення механізму кредитування малого бізнесу призводить до того, що кредитні продукти стають більш доступними для суб'єктів малого бізнесу: строки кредитування збільшуються, відсоткові ставки знижуються, як гарантія погашення кредиту розглядаються нові форми його забезпечення, і взагалі умови кредитування стають більш прийнятними.

Вивчення теоретичних засад механізму кредитування малого бізнесу дозволило визначити структуру механізму, етапи його створення. Аналіз теоретичних джерел дозволив формалізувати механізм кредитування малого бізнесу, об'єднати його складові в три групи: фундаментальні елементи механізму, економіко-технологічні елементи механізму та організаційні елементи.